

AUTISME WERKT

OOK IN ENSCHEDE!

NVA AUTISME WEEK

31 maart t/m 6 april 2019

Het thema van de NVA Autismeweek 2019 is **Autisme werkt!**

Werknemers met autisme zorgen voor diversiteit in een bedrijf, een belangrijke grondstof voor innovatie. Veel mensen met autisme beschikken over positieve eigenschappen, zoals oog voor detail, eerlijkheid, loyaliteit en het vermogen om systemen te analyseren. Ook hebben zij vaak waardevolle 'speciale interesses', onderwerpen waar zij álles van weten. Daarnaast is een divers werknemersbestand een uiting van 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' steeds vaker één van de selectiecriteria voor aanbestedende partijen. Maar werknemers met autisme leveren ook op een andere manier voordeel op: bedrijven waar

openlijk gesproken kan worden over beperkingen, kennen een betere werksfeer. Dit heeft minder verzuim door stress en ziekte tot gevolg. Bovendien stimuleert openheid over zaken die niet zo makkelijk gaan alle werknemers om serieus na te denken over hoe zij optimaal kunnen presteren.

Toch staan veel mensen met autisme werkloos aan de kant, met desastreuze gevolgen voor hun psychische gezondheid. Dit moet en kan anders - zeker nu de arbeidsmarkt staat te springen om personeel. Duizenden mensen met autisme willen en kunnen aan het werk, bijvoorbeeld in de zorg, de techniek, de ict, het onderwijs of bij de overheid.

Stumass en IVA ondersteunen mensen met autisme hierin. Stumass op het gebied van studie en IVA op het gebied van wonen en werken. Wil je hier meer over weten? Lees dan snel verder en maak kennis met wat wij allemaal doen en leer een aantal van onze cliënten kennen door middel van een interview.



JAN, 32 JAAR, IVA

Ik ben Jan, 32 jaar, en woon al bijna 2 jaar bij IVA Enschede. Ik vind het fijn dat de begeleiding bij IVA bijna altijd wel bereikbaar is en ze behulpzaam zijn. Het wonen bij IVA vind ik fijn en gezellig. Mijn appartement voelt vertrouwd en voldoet aan mijn woonwensen. Ook vind ik dit gedeelte van Enschede (oostkant) lekker rustig en ontspannen om te wonen.

Momenteel ben ik aan het wachten tot ik met mijn nieuwe werk bij Lagom Group kan gaan beginnen. Om de tijd te overbruggen totdat ik hier kan gaan werken, ben ik nu vrijwilligerswerk aan het zoeken.

Mijn passies zijn muziek, films en gamen. Het systematisch en tactisch benaderen van spellen is een manier waarop ik mijn kwaliteiten in mijn passie kwijt kan. Ik zou mijn creatieve factor wel meer kunnen gebruiken, mijn ruimdenkendheid kan ik niet in spellen kwijt. De begeleiding van IVA helpt mij om een passende baan te

vinden waarin ik mijn creativiteit ook kwijt kan.

AMBER, 20 JAAR, STUMASS

Amber is 20 jaar en studeert Creative media and game technologies aan het Saxion in Enschede. Ze woont sinds augustus 2018 bij Stumass. Amber heeft de achtergrond van de kaart ontworpen die Stumass en IVA gebruiken voor de autismeweek.

De passie van Amber is visuele vormgeving (o.a. 3D, animeren, schilderen, tekenen en beeldhouwen). Deze passie is al begonnen in groep 7 van de basisschool, toen ze tekenles kreeg. Amber vond dit meteen leuk en had ook het gevoel dat ze hier aanleg voor had. Ze is dit vervolgens steeds vaker gaan doen en merkte dat ze een goede vaste hand heeft, snel leert en een goed observatievermogen heeft.

Aan het eind van de middelbare school is Amber zich gaan oriënteren op wat ze hierna wilde gaan doen qua vervolgopleiding. “Wat wil ik eigenlijk?” en “Wat vind ik nu echt leuk?” waren vragen die bij haar op kwamen. Het antwoord hierop was dat ze graag iets met tekenen en vormgeven wilde doen. Amber zegt hier verder zelf over: “Ik hou van mooie dingen, van schoonheid, of bijv. wel aanstootgevende kunst maar op een mooie/interessante manier”.

Voor Amber is visuele vormgeving een uitlaatklep. Ze stimuleert haar hoofd door na te denken over het karakter dat ze gaat tekenen. Ze creëert een hele wereld rondom het karakter en

probeert dit zo goed mogelijk op papier te zetten en te laten zien. De vaardigheden die Amber opdoet met het tekenen neemt ze mee en nieuwe vaardigheden probeert ze ook uit op eerdere werken. Zo komt het dus ook voor dat Amber bepaalde werken die ze enkele jaren geleden heeft gemaakt opnieuw doet, om ze nog beter te laten zijn.

Amber geeft aan dat haar passie ook wordt beïnvloed door emoties en tegelijkertijd ook helpt om (voor haar nieuwe) emoties aan te leren. Amber leeft mee met wat ze tekent en ze kan de emoties door de tekeningen voelen. Zo leert ze over zichzelf en leert ze ook omgaan met verschillende emoties.

In de toekomst zou Amber graag animator willen worden. Het tot leven brengen van tekeningen vindt ze heel gaaf, zoals CGI (computer-generated imagery). Amber zou best internationaal willen gaan werken, hoewel dit ook best spannend is. Op dit moment lijkt het baanperspectief best goed. Omdat Amber nog een aantal jaren zal moeten studeren heeft ze nog voldoende tijd om na te denken over wat ze precies wil, deze tijd wil ze dan ook goed gebruiken.



MADOLON, 31 JAAR, IVA

ik kan werken, dat weet ik omdat ik het heb gedaan en dat ging best een tijdje goed.

De reden dat ik het niet volhield was omdat ik niet onder de juiste voorwaarden werkte, ik werkte zonder dat mijn werkgevers echt wisten wat mijn autisme inhield en voor een tijd lang wisten ze niet eens dat ik autisme heb.

Ik heb mijn diagnose al van kinds af aan maar toen ik ging solliciteren werd me geadviseerd om mijn autisme niet te benoemen omdat ik dan meer kans had om een baan te krijgen, ik kan het me niet voorstellen dat ze niks aan mij merkte maar het was toen een goede tijd en werkgevers hadden veel handen nodig om het vele werk gedaan te krijgen. Ik bluffde me als ware door

de sollicitatie heen en kreeg een baan.

Ik heb eerst een tijdje via een uitzendbureau op een milieulab gewerkt, daar heb ik ze nooit verteld over mijn autisme, het werk was prima maar de 40 uur per week plus ruim 40 minuten (enkele reis) met de trein viel me zwaar. Ik kwam vrijwel standaard overprikkeld thuis, woonde toen nog bij mijn ouders dus ik hoefde verder niks meer te doen maar de sfeer thuis werd er niet beter op.

Een paar maand later kreeg ik een uitnodiging voor een gesprek bij een bedrijf waar ik tegelijkertijd op had gereageerd als mijn eerste baan. (ze hadden even gewacht in afwachting van een grote opdracht die wel of niet doorging) omdat mijn baan erg onzeker was en het reizen me zwaar viel bluffde ik me door gesprek nr 2 en werd aangenomen. Dit bedrijf maakte Glazen chips voor onder anderen biomedisch onderzoek en dat is nogal specialistisch werk dus ik moest heel veel bijleren. Ik vond het leuk om alles te leren en het werk vond ik ook leuker dan op het milieulab wat het makkelijker maakte om te doen, dit werk heb ik uiteindelijk jaren lang gedaan.

Als iemand met autisme had en heb ik natuurlijk mijn moeilijkheden en die probeerde ik te compenseren door heel hard te werken, mijn werkgevers waren hier erg blij mee maar ik ging over grenzen waarvan ik toen niet eens wist dat ik ze had en op een gegeven moment was de koek op.

Ik werd ziek, ik werd erg depressief en werkte minder hard, maakte meer fouten en sloot me volkomen af van mijn collega's, dat vonden mijn werkgevers niet zo leuk en dat lieten ze ook merken. Na een heel traject van opname op de paaz tot kijken naar reinergratiemogelijkheden bij een andere werkgever kwam ik thuis te zitten.

Er volgden jaren van therapie en zelfontdekking, ik leerde mezelf echt kennen. Ik leerde onder anderen onder welke voorwaarden ik wel een baan zou kunnen volhouden, die voorwaarden zijn:

- het moet duidelijk zijn wat, wanneer en hoe ik iets moet doen
- er mag weinig druk zijn, vooral tijdsdruk
- ik werk het best in een klein vast team
- ik kan niet fulltime werken
- werkgevers moeten me als persoon accepteren, inclusief autisme.

Onder deze voorwaarden kan ik denk ik best goed werken, dat is waarschijnlijk ook de reden waarom het UWV me niet heeft afgekeurd en ik dus een bijstandsuitkering heb.

Wel ben ik geregistreerd in het doelgroepenregister omdat werkgevers me niet willen aannemen onder de juiste voorwaarden zonder dat ze voordeeltjes krijgen van het rijk.

Ik doe nu dagbesteding om niet de hele dag thuis te zitten maar wil graag weer aan het werk, wil het gevoel

hebben dat ik iets bijdraag, daarom doe ik naast dagbesteding ook vrijwilligerswerk.

Het vrijwilligerswerk doe ik vanuit huis met een vast aanspreekpunt voor als ik hulp nodig heb. Ook wil ik werken omdat het hopelijk mij uitdagingen geeft die dagbesteding niet kan bieden, ik hou van wat ingewikkelder werk doen waar ik mijn hoofd bij moet houden. Ik weet niet of ik genoeg zou kunnen werken dat ik meer ga verdienen dan de bijstandsuitkering maar het gaat mij ook niet echt om het geld, het gaat om het beste uit mezelf halen en een hoop lol hebben terwijl ik dat doe.



AMARNA, STUMASS

WAT IS JE PASSIE?

Ik heb meerdere passies. Ik ben zelf dol op lezen (vooral fantasy) en daaruit zijn mijn passies voor LARP (Live Action RolePlaying) en Pathfinder (een tabletoprpg, lijkt op Dungeons& Dragons) uit ontstaan. Verder doe ik actief aan scouting, speel ik blokfluit en doe aan boogschieten.

HOE LANG BEN JE HIER AL MEE BEZIG?

Lezen doe ik al sinds ik het kan, dus waarschijnlijk iets als 17 jaar. Ik speel blokfluit en doe aan scouting voor bijna 15 jaar. Boogschieten nu bijna 5 jaar. LARP doe ik voor bijna 2 jaar en Pathfinder nu voor bijna een jaar.

HOEVEEL TIJD BESTEED JE HIER AAN?

Lezen doe ik wanneer ik een gaatje het, dus meestal een paar uurtjes per week. Voor blokfluit heb ik 1,5 uur les en probeer ik altijd 10 minuutjes per dag te repeteren, maar dat lukt niet altijd. Aan scouting ben ik mijn hele maandag avond kwijt (ik sla het wel eens een keertje een week over) en voor Pathfinder mijn hele woensdag avond. Boogschieten is 2 keer per week 3 uur trainen, maar daar sla ik er wel eens eentje van over. LARP is 2 keer per jaar een heel weekend van

vrijdag tot zondag en 1 keer per jaar een hele dag.

WAT VIND JE ZO LEUK AAN JE PASSIE?

Ik vind veel dingen aan mijn passies leuk. Een groot onderdeel zijn de mensen die bij iedere passie horen. Daar gezellig mee zijn, praten en dat soort dingen. Van lezen, LARP en Pathfinder is het vooral het verhaal wat eromheen hoort. Ontdekken wat er bij die specifieke wereld hoort en wat er in het verhaal gebeurt, maar ook even iemand anders zijn en daar dan van genieten. Ik speel als van jongs af aan blokfluit en ik heb nog steeds heel veel plezier met het maken van muziek voor mezelf, voor anderen en met anderen. Scouting is vooral de mensen, gezellige activiteiten doen en soms wat raars doen wat je niet had verwacht. Voor boogschieten en het het presteren. Dat gevoel wanneer je een goede ronde hebt gehad is niet te beschrijven. Ook is het heel erg rustgevend, dus als ik een rot dag heb gehad kan ik daar mee ontspannen.

WELKE KWALITEITEN VAN JOU KUN JE IN JE PASSIE KWIJT?

In Pathfinder en LARP kan ik mijn creativiteit weg. Ik ben niet zo goed met tekenen en dergelijke, maar ik ben wel creatief en kan het dus zo uiten. Hetzelfde geldt voor blokfluit maar dan muzikaal in plaats van improvisatie theater. Boogschieten is

ook heel makkelijk: mijn prestatiegerichtheid. Lezen is moeilijk te omschrijven, omdat ik dat vooral voor mijn rust doe en weer in een andere wereld te zitten dan mijn eigen en even te ontsnappen aan de chaos die het leven is

WIL JE IETS BEREIKEN MET JE PASSIE, BIJVOORBEELD LATER IN JE WERK? OF KUN JE HET BIJVOORBEELD NU INZETTEN BIJ JE STUDIE?

Ik denk dat het creatief denken dat je bij LARP en Pathfinder nodig hebt nog wel eens van pas gaat komen, maar ik weet niet in hoeverre. Maar alles is van toepassing in tot rust te komen, zodat ik weer vol energie aan een nieuwe dag kan beginnen (als ik niet te laat opblijf).

ZIJN ER BEPAALDE MOMENTEN WAAROP JE JE PASSIE UITVOERT? BIJVOORBEELD OM RUSTIG TE WORDEN, ALS JE OVERPRIKKELD BENT, OF MISSCHIEN JUIST OM JEZELF TE ACTIVEREN?

Als ik een rot dag heb gehad, wil ik eruit. En omdat ik bijna iedere dag wel iets kan doen, kan ik daarmee ontsnappen aan de stress die ik heb opgebouwd. Ik heb niet echt specifieke momenten, maar ik maak gebruik van de momenten die ik heb om tot rust te komen met een van

mijn passies. Als ik bijvoorbeeld net uit een college kom, pak ik een boek erbij en ga een uurtje lezen, of ik pak mijn blokfluit erbij en speel mezelf schor, gewoon om even te ontsnappen aan de chaos.

SINDS WANNEER KRIJG JE AMBULANTE BEGELEIDING VAN STUMASS?

Ik krijg ambulante begeleiding sinds juni 2017

HOE ERVAAR JE DE BEGELEIDING DIE JE KRIJGT?

Ik heb hele goede ervaringen ermee. Het helpt me problemen identificeren en hoe ik prioriteiten stel en wat daadwerkelijk een prioriteit is.

OP WELKE GEBIEDEN ONDERSTEUNT BEGELEIDING JOU?

Vooral mijn studie en het huishouden, maar soms ook relaties met andere mensen als ik een keer ruzie heb gehad of uitgevraagd wordt

WELKE ONTWIKKELING HEB JIJ AL DOORGEMAAKT?

Ik heb veel meer zelfvertrouwen gekregen, heb beter plannings leren maken, minder streng op mezelf te zijn als iets niet helemaal gaat zoals ik dat wil en meer open staan voor nieuwe dingen

WAT ZOU JE NOG GRAAG WILLEN BEREIKEN MET BEHULP VAN BEGELEIDING?

Dat ik een zelfstandig (met 1 huisgenoot) huishouden kan runnen,

dat ik met een goed gevoel mijn studie kan afronden en dat ik niet zo ontzettend streng op mezelf ben



WOUTER, STUMASS

WAT IS JE PASSIE?

Schaken en Quidditch (balsport gebaseerd op Harry Potter Quidditch, meer info op [youtube](https://www.youtube.com/)/[google](https://www.google.com/)).

HOE LANG BEN JE HIER AL MEE BEZIG?

Quidditch: ongeveer 1.5 jaar
Schaken: circa 15 jaar

HOEVEEL TIJD BESTEED JE HIER AAN?

Quidditch: Ongeveer 6 uur in de week (verschilt veel, afhankelijk van weekend wedstrijden),

maar spendeer ook vele tijd eromheen met clubgenoten.

Schaken: Ongeveer 8 uur per week. 1 clubavond, 2 clubavonden voor jeugdspelers (hier

ben ik trainer) en dan soms externe wedstrijden op zaterdag of door de week. Ik spendeer

ook tijd aan zelfstudie/privés.

WAT VIND JE ZO LEUK AAN JE PASSIE?

Quidditch: Lang geleden hield ik veel van zwemmen en heb later gecrossfit.

Merkte echter dat dit soort individuele sporten me toch niet zo beviel, maar ik vond het erg moeilijk om met een teamsport te starten. Ik heb een goeie vriend die al eerder quidditch speelde en die heeft me overgehaald een keer langs te komen.

Dit zorgde voor een makkelijke klik en de mensen waren erg aardig. Verder vind ik het spel (4, soms 5 ballen, verschillende posities

etc) complex en weer een grote puzzel, behalve dat er hier gerend moet worden enzo. Samenvatting: Complex leuk spel en aardige mensen.

Schaken: Ik hou van puzzels en schaken is 1 grote puzzel. Elke stelling is net weer anders en heeft net weer zijn eigen oplossing. Dit uitzoeken en de beste zet vinden vind ik uitdagend en leuk. Deze kennis overdragen aan andere vind ik ook erg leuk, daarom

ben ik ook al circa 8 jaar trainer bij de jeugschaakclub en heb ook een cursus gegeven bij de seniorenclub.

WELKE KWALITEITEN VAN JOU KUN JE IN JE PASSIE KWIJT?

Kennis van mijn passie delen met anderen (die dat dan ook graag willen). Rust (achter het

schaakbord). Focus en fixatie op een probleem/puzzel.

WIL JE IETS BEREIKEN MET JE PASSIE, BIJVOORBEELD LATER IN JE WERK? OF KUN JE HET BIJVOORBEELD

NU INZETTEN BIJ JE STUDIE?

Schaken traint het brein en brengt structuur aan. Dit helpt bij mijn studie Toegepaste Wiskunde. Door sporten voel ik me beter en zelfverzekerder.

Ik heb geen ambitie om van quidditch/schaken mijn beroep te maken. Echter hou ik wel van het oplossen van probleempjes/puzzels en dit wil ik wel graag later in mijn werk doen. Dus de skills zijn nuttig.

SINDS WANNEER KRIJG JE AMBULANTE BEGELEIDING VAN STUMASS?

Sinds een half jaar ongeveer.

HOE ERVAAR JE DE BEGELEIDING DIE JE KRIJGT?

Prettig, biedt structuur en een moment om over lastige dingen te praten (autisme gerelateerd) waarbij

er een praktische oplossing wordt bedacht.

OP WELKE GEBIEDEN ONDERSTEUNT BEGELEIDING JOU?

Planning en organisatie van studie en huishouden. Contacten aangaan en onderhouden.

WELKE ONTWIKKELING HEB JIJ AL DOORGEMAAKT?

Beter leren plannen en organiseren. Duidelijk plan van aanpak voor een week en elke dag. Bijstellen wanneer nodig. Beter geworden in het maken van realistische doelen. Omgaan met werken op kantoor met meerdere mensen.

WAT ZOU JE NOG GRAAG WILLEN BEREIKEN MET BEHULP VAN BEGELEIDING?

Goed contact willen kunnen aangaan en onderhouden met mensen. Zelfstandig kunnen plannen en organisatie op orde houden (van studie/werk en huishouden).



LONNEKE, 28 JAAR, IVA

Voor de meeste mensen bestaat een groot deel van hun leven uit werk. Werk is belangrijk om een bijdrage te leveren aan de maatschappij en aan je

eigen inkomsten. Daarnaast geeft het als het goed is voldoening en plezier.

Werken als je autisme hebt kan een hele uitdaging zijn door problemen waar je tegenaan kan lopen. Zelf heb ik geen werk, al denk ik dat dit met de juiste aanpassingen mogelijk zou moeten zijn. Door mijn slechthorendheid en autisme loop ik tegen veel problemen aan in sociale interactie en communicatie. Daarnaast ben ik erg prikkelgevoelig. Het is jammer dat ik geen werk heb want ik heb wel een universitaire bachelor en master afgerond en mijn brein kan wel wat uitdaging gebruiken. Door bezig te zijn met uitdagende taken is er minder ruimte voor piekeren en geeft werk afleiding en voldoening. Helaas blijkt het in de praktijk niet zo makkelijk een passende werkplek te vinden. Ik heb ondersteuning gehad van de gemeente bij het zoeken naar een passende werkplek, maar deze is niet gevonden. Bedrijven zijn vaak niet bereid of niet in staat aanpassingen te doen. Zelfs in de technische sector, waar je zou verwachten dat er meer werk is voor mensen die het liefst alleen werken, blijkt dit zo te zijn. Er wordt verwacht dat je veel overlegt en vergadert, deelneemt aan sociale activiteiten en werkt in een drukke kantoorruimte.

Er is een omslag nodig in denken. Zowel in het onderwijs als in het bedrijfsleven ligt de nadruk teveel op presenteren en te weinig op presteren. Men moet weten dat je aan autistische medewerkers heel veel kunt hebben als je ze de

mogelijkheid geeft om via chat of email te communiceren, niet teveel sociale deelname verwacht en eventueel de mogelijkheid geeft thuis of op een rustige werkplek te werken. Mensen met autisme kunnen dan perfect hun bijdrage leveren. Het vereist misschien wat aanpassingen maar men kan er over het algemeen gemotiveerde, detailgerichte en soms echt getalenteerde werknemers mee winnen.

**CONTACTGEGEVENS VOOR
MEER VRAGEN:**

Stumass Enschede
Lipperkerkstraat 23A
0623944946
Enschede1@stumass.nl
www.stumass.nl

IVA Enschede
Hortensiastraat 15
0640589833
Enschede1@invoorausisme.nl
www.invoorausisme.nl

Welkom bij JADOS

JADOS biedt begeleiding aan (jong)volwassenen met een diagnose autisme, in de levensfasen studie of werk. Dit doen wij via onze dochterorganisaties Stumass (hbo en wo studenten met autisme), Capito Wonen (mbo'ers met autisme) en IVA (werkenden en werkzoekende met autisme). We begeleiden op de domeinen wonen, werken/studeren en leven. De begeleiding is gericht op ontwikkeling naar een zo groot mogelijke zelfstandigheid.



Stumass is er voor studenten met autisme in het hoger en universitaire onderwijs.

Stumass (Studeren Met ASS) helpt studenten met een autisme spectrum stoornis om succesvol te studeren en begeleidt hen bij en naar zelfstandig wonen. Stumass zorgt ervoor dat je zelfredzaamheid groter wordt en helpt je vaardigheden te ontwikkelen die nodig zijn voor succesvol studeren en (op termijn) zelfstandig wonen.



IVA richt zich specifiek op werkende en werkzoekende volwassenen met autisme.

IVA (in Voor Autisme) biedt een unieke combinatie van woonbegeleiding, jobcoaching én leefbegeleiding, waarbij je door één persoonlijk begeleider ondersteund wordt op het gebied van wonen, werken en leven. Dit zorgt voor duidelijkheid, overzicht en dat je constructief kunt toewerken naar zelfstandigheid en een betaalde baan.